

HOFSETH AQUA AS AVD VINDSNESET SJØ
Postboks 1107, Sentrum
6001 Ålesund

Deres ref:
Vår ref: 2016/074694
Dato: 1. juli 2019
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

STADFESTELSE AV VEDTAK

Mattilsynets hovedkontor (Hovedkontoret) viser til klage fra Fjordlaks Aqua AS (Fjordlaks) datert 29.04.2016 over vedtak om pålegg og tvangsmulkt på lokalitet 12839 Vindsnes. Saken gjelder lakselusoverskridelser som fant sted på lokaliteten i mars/april 2016.

Hovedkontoret beklager den meget lange saksbehandlingstiden, som skyldes stor sakspågang.

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn

Mattilsynet Region Midt (Regionen) var på tilsyn på Fjordlaks' lokalitet 12839 Vindsnes 01.04.2016. Under tilsynet ble det telt lus i alle tre merder i anlegget. Resultatet av tellingen viste at lokaliteten var over maksimalt tillatt lusegrense, med 0,77 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk.

Regionen sendte på denne bakgrunn varsel om vedtak om pålegg og vedtak om tvangsmulkt 07.04.2016 og fattet det varslede vedtaket 12.04.2016. Vedtaket lød:

Det må gjennomføres tiltak slik at lusenivået holdes under grensen på 0,5 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk på lokalitet 12839 Vindsnes. Om nødvendig skal utslakting av fisk gjennomføres. Dokumentert effekt av behandling/tiltak må foreligge innen fristens utløp. Mattilsynet vil kontrollere lusenivået ved fristens utløp gjennom tilsyn.

Fristen for oppfyllelse av pålegget ble satt til 21.04.2018, som sammenfalt med fristen for våravlusningsperioden på Sunnmøre, samt Fjordlaks egne planer. Det ble fattet vedtak om løpende tvangsmulkt på kr. 130 783 per dag fra 22.04.2018 dersom vedtaket ikke ble oppfylt innen fristen.

Fjordlaks søkte 19.04.2016 om utsatt frist for gjennomføring av pålegget - og tilsvarende forskyvning av tvangsmulkten - til 23.04.2016, for at avlusningen kunne gjennomføres på en ikke-medikamentell og fiskevelferds- og miljømessig forsvarlig måte. De viste til et ønske om å unngå flere behandlinger med hydrogenperoksid og fare for resistensbygging og ettersendte en uttalelse fra Havbrukstjenesten/Åkerblå som understøttet dette.

Regionen svarte 20.04.2016 at de ville behandle søknaden om utsettelse senere, ved vurderingen av om det skulle ilegges tvangsmulkt for dagene som gikk over fristen før det pålagte tiltaket

var gjennomført. Regionen påpekte samtidig at Fjordlaks ved dette ikke bare overskred fristen satt av Mattilsynet i den konkrete saken, men også fristen satt generelt for gjennomføring av våravlusingsperioden.

I tilbakemelding 21.04.2016 opplyste Fjordlaks at behandlingen med Optilicer ville gjennomføres uke 16 i 2016 (18.04.-24.04.).

Fjordlaks sendte klage på tvangsmulktvedtaket 29.04.2016.

Klagers anførsler

I klagen ba Fjordlaks om at Mattilsynet opphevet eller frafalt vedtaket om tvangsmulkt og anførte i hovedsak at:

Selskapet hadde oppfylt pålegget i vedtaket ved lusetelingen etter avsluttet behandling 28.04.16, da antallet voksne holus ble telt til 0,10. Det fantes ikke andre forsvarlige tiltak som gjorde det mulig for Fjordlaks å komme under lakselusgrensen før dette tidspunktet og innen fristen i vedtaket. Dette var bekreftet av Havbrukstjenesten/Åkerblå. Fordi det ikke var mulig for Fjordlaks å komme under grensen innen fristen, kunne ikke tvangsmulkt brukes i denne situasjonen og vedtaket måtte omgjøres.

Relevant regelverk

Forskrift om bekjempelse av lakselus § 8 og § 12.

Førsteinstansens anførsler

Regionen vurderte Fjordlaks anførsler, men fant ikke grunnlag til å endre sitt vedtak. Regionen hadde følgende kommentarer til klagen:

Fjordlaks hadde en objektiv mulighet til å oppfylle pålegget. Det var forhold hos Fjordlaks selv som førte til at pålegget ikke var oppfylt innen fristen. Fristen for gjennomføringen var satt ut fra den fristen fiskehelsenettverket på Sunnmøre hadde for gjennomføring av våravlusingen. Fristen for gjennomføring ved bruk av ikke medikamentelle metoder var 21.04.2016. Ved bruk av medikamentelle metoder var fristen 14.04.2016. Dette var frister Fjordlaks hadde vært kjent med i lang tid, var forpliktet til å overholde etter regelverket og avtalen i fiskehelsenettverket og hadde hatt god mulighet til å innrette seg etter. Perioden for våravlusingen ble 18.03.2016 flyttet en uke frem etter Fjordlaks' ønsker.

Regionen hadde vært tydelige overfor Fjordlaks om at dette var frister som måtte overholdes og også etterspurt en "plan B" fra selskapet, i og med at Fjordlaks ønsket å benytte nytt og uprøvd utstyr i forbindelse med avslusningen. Selskapet svarte ikke på dette.

Fjordlaks valgte å basere sin våravlusning på ikke-medikamentell behandling med nytt og uprøvd utstyr og måtte planlegge ut fra den usikkerhet og risiko dette medførte. Det var forhold hos virksomheten selv som gjorde at de ikke klarte å gjennomføre pålegget innenfor den gitte fristen, og ikke at vedtaket objektivt sett var umulig å gjennomføre.

Vår vurdering

Hovedkontoret er enig Regionens vurdering og konklusjon og tiltrer denne, som gjengitt ovenfor. Hovedkontoret vil i tillegg bemerke:

I den tidligere lakselusforskriften (05.12.2012 nr. 1140), gjeldende på vedtakstidspunktet, slo § 8 første ledd fast at:

Det skal til enhver tid være færre enn 0,5 voksne hunnlus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget. Det skal gjennomføres tiltak for å sikre at mengden lakselus ikke overskrider denne grensen, herunder om nødvendig utslakting av fisk. Etter bestemmelsen skal virksomhetene gjennomføre tiltak som sikrer at lusegrensen ikke overskrides.

Lusegrensen er en maksgrense som skal overholdes til enhver tid, og virksomhetene er forpliktet til å sette inn tiltak allerede før lusenivået blir så høyt. Det fremgår av varselet og vedtaket at Regionen talte lus i alle merder på lokaliteten Vindsnes 01.04.2016. Gjennomsnittlig lusenivå per fisk var 0,77 voksne hunnlus. Lusegrensen var altså på dette tidspunktet allerede overskredet og forble det i de fire ukene som gikk før selskapet var ferdig med Optilicer-behandlingen 28.04.2016 og en ny telling viste 0,10 voksne hunnlus i snitt. Dette var åtte dager etter fristen i vedtaket, og også fristen for våravlusningen med ikke-medikamentelle metoder i området.

Hovedkontoret mener at det er klart at Fjordlaks brøt lusegrensen og ikke etterkom pålegget om tiltak innen fristen. Det står klart i vedtaket at "om nødvendig utslakting av fisk gjennomføres". At Fjordlaks som sitt eneste aktuelle tiltak la opp til å bruke en avlusningsmetode som fortsatt var under utprøving, og dét den rekkefølgen de satte opp, med Vindsneset som siste lokalitet ut, mener Hovedkontoret er et valg Fjordlaks selv må bære risikoen for. Fjordlaks hadde utslakting som handlingsalternativ for å komme under lusegrensen innen fristen. Innfrielse av vedtaket innen fristen var ikke objektivt "umulig", slik lagmannsrettsdommen klager viser legger til grunn, men bare ikke mulig å oppnå med den metoden klager selv valgte å benytte. At selskapet, med støtte fra Havbruksstjenesten, anså det som nødvendig og hensiktsmessig å gjennomføre ikke-medikamentell behandling som tiltak mot lakselus ved våravlusningen på lokaliteten, medfører ikke at det var objektivt umulig for selskapet å komme under lusegrensen innen fristen.

Fjordlaks hadde fjorten dager på seg til å oppfylle pålegget fra vedtaket ble fattet til fristen utløp. Dette er ikke en uforholdsmessig kort frist i disse sakene, som har et klart hastepreg av hensyn til fiskehelsen på lokaliteten, fisk i andre oppdrettsanlegg, samt villfisk.

Lakselusforskriftens § 12 fastslår at:

Dersom virksomhetene unnlater å etterkomme enkeltvedtak innen fastsatt frist, kan Mattilsynet for hver påbegynte 10 000 fisk i akvakulturanlegget fastsette løpende dagmulkt til folketrygdens grunnbeløp dividert med 36,5. Tvangsmulkten kan fastsettes i forbindelse med pålegget.

Tvangsmulkten løper fra den dagen fristen løper ut og inntil det forhold som er i strid med forskriften er rettet. Vedtaket om tvangsmulkt var gitt med en tidsfrist, og ville bare påløpe dersom selskapet ikke kom under lusegrensen innen fristen. Dette fremgår også klart av varselet og vedtaket:

Mattilsynet ilegger løpende dagmulkt på 130 783 kroner per dag dersom følgende vedtak ikke er etterkommet innen 21.04.2016 [...]

Hovedkontoret mener på denne bakgrunn at vedtaket om tvangsmulkt var nødvendig og forholdsmessig og i tråd med lakselusforskriften § 12. Fjordlaks har ikke anført at det er noe feil ved selve utmålingen av tvangsmulkten.

Oppsummering

Fjordlaks hadde fra vedtakstidspunktet mulighet til å etterleve lusegrensen innen fristen ved å tømme lokaliteten for fisk, og dermed unngå tvangsmulkt. Vedtaket om tvangsmulkt var et nødvendig og rimelig virkemiddel tatt i bruk for å sikre at luseforskriften ble etterlevd for å hindre potensiell smittespredning i området. Både vedtaket om pålegg om etterlevelse av lusegrensen og tvangsmulktvedtaket er gyldige og stadfestes.

Konklusjon

Hovedkontoret stadfester Regionens vedtak datert 12.04.2016.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om lakselusbekjempelse § 11 Tilsyn og vedtak og § 12 Tvangsmulkt.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, se forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Friede Andersen
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*